

Motion

1984/85: 2142

Agne Hansson m. fl.

Fukt- och mögelskador i hus

Problemen med fukt- och mögelskadade hus är stora. De som bor i dessa hus drabbas oftast oförskyllt av mycket stora ekonomiska påkänningar, stort obehag och lidande. Inte sällan leder problemen till personliga tragedier, familjer som upplöses, hem som splittras och hus som står obebodda.

En förstahandsuppgift i kampen mot fukt- och mögelskadeproblemen måste därför vara att mildra effekten för de oskyldigt drabbade människorna. Detta måste göras medan arbetet på att lösa orsakerna och grundproblemen i sin helhet pågår med oförminskad intensitet.

Pågående arbete

I olika sammanhang pågår arbete med att finna orsakerna till fukt- och mögelskadorna och hur de kan avhjälpas och förebyggas. Byggeforskningsrådet har utarbetat ett program för de framtida forskningsinsatserna i fråga om hälsoskydd i byggnader. Statens planverk håller på att tillsammans med arbetarskyddsstyrelsen och naturvårdsverket ta fram ett översiktligt handlingsprogram avseende hälsoskydd i inomhusmiljöer. Det är viktigt att detta arbete med att utforska orsak, åtgärdande och förebyggande målmedvetet drivs vidare.

Vidtagna åtgärder för direkt drabbade

Bland åtgärder som statsmakterna vidtagit för att underlätta för dem som direkt drabbats kan följande noteras. Riksdagen har beslutat om införande av garanti och försäkring som villkor för statliga bostadslån till småhus som skall säljas till dem som skall bebo husen eller upplåtas med bostadsrätt i gruppbebyggda småhus. Riksdagen har vidare hos regeringen begärt förslag om motsvarande garanti för styckebyggda småhus.

Lånemöjligheter har inrättats. På vissa villkor kan ränte- och amorteringsfritt tilläggsån utgå för åtgärder för att avhjälpa byggfel och byggsador på bostadshus yngre än 30 år. I det nya förslaget till plan- och bygglag finns skärpta bestämmelser för hur vissa slag av material får användas i byggnader eller anläggningar.

Ursprungsproblemen

Trots detta ganska omfattande arbete och vidtagna åtgärder kvarstår fortfarande i stort sett ursprungsproblemen olösta. Det gäller t. ex.

orsakssamband till uppkomsten av fukt- och mögelskadorna, ansvarsfrågornas lösning och hur mögelskadorna skall åtgärdas och förebyggas. Detta kan synas nedslående och besvärande att konstatera men faktum kvarstår. Fukt- och mögelproblemen i bostäder är inte lösta.

Problemen för de drabbade

Men ännu allvarligare är att situationen för de människor som råkar ut för dessa svårigheter inte nämnvärt har förbättrats. Fortfarande hotas de av ekonomisk ruin om de själva skall försöka komma till rätta med sitt fukt- och mögelproblem. Fortfarande får de som tvingas bo kvar i sina hus kämpa med svåra sjukdomar, t. ex. astma och andra allergier. De som flyttat till annan bostad brottas med dubbla boendekostnader och sliter med stora ekonomiska bördor i en tröstlös väntan på att deras ursprungliga hem skall bli beboeligt igen.

Fortfarande splittras hem och förekommer skilsmässor i oförminskat antal med fukt- och mögelproblemen som utlösande faktor. Fortfarande mobbas barn dagligen i skolan för att de luktar mögel och fortfarande inleder människor årlånga processer utan att få ersättnings- och skadeståndsfrågorna klarlagda. Detta är från samhällets sida inte försvarbart.

De drabbade människorna måste hållas fria från det lidande de i dag utsätts för intill dess att deras mögelproblem får en total lösning.

Åtgärdsinriktning

Det viktigaste är att de familjeekonomiska problemen kan röjas ur vägen. Ofta handlar det om statligt belånade villor, vilka stat och kommun till stor del lämnat kreditgaranti för. För att lösa de ekonomiska frågorna för de värst drabbade småhusfamiljerna bör två typer av åtgärder kunna övervägas.

En väg kan vara ökade lånemöjligheter. En annan kan vara ett inlösenförfarande från statens sida.

Det senare bör kunna ske

- om inte försäkring täcker skadan
- om gällande bestämmelser följts vid byggandet och om skadan uppstått inom viss tid, exempelvis 10 år
- om inte byggfirma kan ställas till svars
- om det är belagt att det medför hälsorisk att bo i huset.

Extra kostnader

Vid ett inlösenförfarande löser man frågorna med extra kostnader för dubbelboende. I de fall byggfirman är orsak till felen bör denna svara för de extra kostnader som familjen åsamkas.

För den händelse det krävs rättegång för att utröna orsak och ansvar bör

försäkringsinstitutet klara den delen, t. ex. genom hemförsäkringen. Det är emellertid nödvändigt att komma bort från långa och pressande processer.

Köptrygghet

Vidare bör övervägas möjligheten att stärka köptryggheten vid fast egendom. Även om stor köptrygghet råder vid köp av fast egendom och inte är möjlig att jämföra med den köptrygghet som råder för lösöre, bör det undersökas om den inte ytterligare går att stärka.

Finansiering

Ett åtgärdsprogram enligt det i motionen föreslagna måste följas av en samtidig anvisning om finansiering. En svårighet är att bedöma omfattning och kostnader.

Vad kostnaderna beträffar torde inte skillnaden bli så stor för samhället mellan att inte göra någonting alls på det här området eller att vidta de i motionen föreslagna åtgärderna. Vidtas inga åtgärder tvingas de drabbade familjerna in i en konkurssituation. En exekutiv auktion av ett mögelskadat hus som ingen vill köpa blir då följd. I en sådan situation åsamkas stat och kommun förluster som kreditgaranter om statliga lån finns, vilket är vanligast.

Riksdagen bör därför hemställa hos regeringen om att en parlamentarisk arbetsgrupp omgående tillsätts. Arbetsgruppen bör få i uppdrag att skyndsamt lägga förslag i linje med motionen på en slutlig utformning av åtgärder och finansiering.

Sammanfattning

Även om ett omfattande arbete genomförts och åtskilliga åtgärder vidtagits har ännu inte de svåra fukt- och mögelskadorna fått en tillfredsställande lösning. Det är viktigt att arbetet med orsakssamband hur fukt- och mögelskadorna bäst åtgärdas och hur de förhindras samlat går vidare. Det är dessutom nu nödvändigt att snabbt vidta åtgärder för att de som drabbas inte skall lida personlig skada.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi
att riksdagen beslutar att hemställa hos regeringen om att en parlamentarisk arbetsgrupp omgående tillsätts för en slutlig

utformning av åtgärder i linje med motionen för att lösa problemen för de familjer vars hus drabbats av fukt- och mögelskador.

Stockholm den 24 januari 1985

AGNE HANSSON (c)

BERTIL DANIELSSON (m)

TORE CLAESON (vpk)

THURE JADESTIG (s)

KERSTIN EKMAN (fp)